



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

De Horis, Tertia, Sexta, & Nona. IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40244

Beati immaculati, plenus est morali instructione. Hæc fusiùs Amalar. *de Ordin. Antiph. cap. 6.*

8 De Capitulo, quod Amalarius omittit scribere, scribit Hugo *libro 2. cap. 1.* & Lectionem vocat. De Responsorio breui, de quo idem Hago, nihil Amalarius: de Oratione, cuius Hugo meminit: de Precibus, quas Amalar. innuit: de Confessione, de qua Gemma *lib. 2. cap. 64.* de Martyrologio, de quo Gemma *libro 2. cap. 58. de Prentosa*, cum reliquis usque ad finem, de quibus Hugo *2. de Offic. cap. 2.* & Radulph. *Propos. 14.* distinctiùs & plenius *Sectione sequenti* disseremus.

9 Illud hoc loco notandum est, Oracionem illam, *Sancta Maria, & omnes Sancti*, &c. esse antiquissimam, & in Ordine Romano legi. Ter quoque dici, *Deus in adiutorium*, vt præsentia & præterita deleamus; & futura peccata caueamus, Hugo *loco citato*. vel, vt armemur contra diabolum, mundum & carnem in nomine Trinitatis, Durandus *lib. 5. cap. 5.* Nullum tamen ad hæc verba, *Deus in adiutorium*, formatur Crucis signum.

10 Absolutio item Capituli cum Lectione & Capitulo Nonæ sæpius concluditur; quia prædicta, quæ extra Primam existimantur esse, dicuntur à Regularibus in Capitulo, ex Gemma *lib. 2. cap. 58.* & ad Lectionem communem post Horam Primam conueniebant Monachi, ex Amalar. *de Ordine Antiph. cap. 7.* Vnde cuius legitur hodie, (& hoc nomine vocatur in Breuiario) Lectio breuis. Idem Amalarius *lib. 4. de Offic. cap. 3.* putauit, additam fuisse in fine Lectionem hanc breuem pro Ca-

pitulo, quod post Psalmos Primam legebant antiqui.

11 Sed cur, quando Lectio breuis non habetur propria, sumenda est de Capitulo Nonæ? An, quia Capitulum Nonæ in Festis solet esse huius Epistolæ quæ legitur in Missa? vt scilicet finis Epistolæ finem imponat Primæ Horæ.

12 Denique Prima & Completorium non variantur, sicut aliæ Horæ, in quibus Capitula, Responsoria, Versus, Oratio variantur; quia principium & finis operum nostrorum firmiter sunt tribuenda Deo, ait Hugo *lib. 2. de Off. cap. 1.*

De Horis, Tertia, Sexta,
& Nona.

CAP. IV.

HÆ tres Horæ notissime fuerunt Apostolorum tempore, ad preces Deo fundendas, vt supra docuimus *Sect. 1. cap. 2. num. 1. pag. 2.* insigniores etiam in rebus humanis, ait Tertull. *in lib. de Ieiunio*, & solemniores in orationibus diuinis. quod ibidem confirmat exemplo tum Danielis, qui ter orabat in die; tum Apostolorum, vt de hoc loco citato diximus.

2 Præter eas, quas loco citato attulimus, rationes mysticas de his tribus Horis, possumus addere, quod hora Tertia datus fuit Spiritus sanctus, quem & nos petimus in Hymno ad Tertiam; lex noua data est Apostolis, de qua nos dicimus; *Legem posui mihi Domine*, &c. Hæc Durandus *lib. 5. cap. 6.* Hora Sexta Deus visus est Abraham in Valle Mambre; Ioseph cum suis fratribus pransus est; Ruth Moabitibus excepta est à Booz; cum Samaritana

ritana Christus sermonem habuit. Hæc Anastasius Sinaita *lib. Comm. in Hexaem.* 7. hora Nona Cornelius Angelum vidit, *Act.* 10.

3 Ordo trium Horarum minorum habetur in Rubricis, ille idem qui legitur apud Hugonem *in Spec. Eccles.* cap. 3. in quo ex Amalar. *lib. 4. de Off.* cap. 3. impletur illud Apostoli ad Ephesios: In Psalmis, Hymnis, & Canticis (quæ Cantica exponit ille esse Responsoria breuia) cantantes, &c. Psalmi verò tres, inquit idem, protegunt nos in tribus horis sequentibus: nam quælibet ex his tribus horis tres continet temporis horas, vt patet; imò, vt idem ait *cap. 1. ibidem*, in Prima, Tertia, Sexta & Nona duodecim canimus Psalmos (in Festis) pro numero duodecim Horarum diei, vt Deo præsentés simus omnibus horis.

4 Addit Hugo *loco citato*, in Psalmis opera denotari, quia Psalterium manu sonatur; in Antiphona, quæ est reciproca, charitatem geminam: & coniungitur Psalmis, quia sine charitate nulla sunt & nullius meriti opera nostra. Capitulum autem esse exhortationem boni operis: Responsorium breue nouum opus bonum significare: in Versu ad Deum fructum boni operis contineri. & his positis, Orationis, seu Collectæ in fine rectè concludit Horam.

De Vesperis.

CAP. V.

Vespera à sidere quod Vesper nominatur, & decidente Sole oritur, inquit Isidorus *lib. 1. de Offic.* cap. 20. Sed ex Iansenio *in Concordia* cap. 57. latius

pater vocabulum: significat enim tempus tum ante Solis occasum, vt *Matt.* 14. Vespere factò actum est de fatiandis quinque millibus; tum post occasum Solis, vt *ibidem* additur: Vespere autem factò solus erat ibi. Lucernarium dicebatur à Hieron. *in Epist. ad Latam*; & Lucernaris hora à Cassiano *lib. 3. de Can.* cap. 3. eò quòd dum lucernæ accenderentur, preces vespertinæ persolui solebant, ait Azor. *lib. 10. cap. 2. quest.* 10. Duodecimam appellat Cõcilium Turonense II. *can.* 19. quia vltima diei hora recitabantur. Durandus *de Rit.* *lib. 3. cap. 11.* asserit, Ecclesiam constituisse, vt post Nonam decantarentur, quo plures de populo adesse possent. Puto ergo, quòd tardiùs quàm nunc cantaretur Nona.

2 Certè à primis Vesperis inchoatur Festum. quod fortè à Dauide deduci potest: *Vespere*, inquit, *mane*, & *meridie* narrabo, &c. *Psalm.* 54. docet Amalar. *de Ordine Antiph.* cap. 16. deductum ab Hebraeis, quibus dictum est: *Festa vestra celebrabitur à vespera vsque ad vesperam.* Et verè magnitudo Festi exigit, vt priùs incipiat, hoc est à Vesperis pridianis; & tardiùs terminetur, id est vsque ad Completorium diei Festi, *c.* 2. *de Ferijs in princip.* Radulph. autem *Propos.* 18. assignat huc ritum primarum Vesperarum Dominicis, & quibuscumq; Festis nouem Lectionum.

3 Primæ Vesperæ nobiliores sunt secundis, teste Amalar. *loco cit.* quod & hodie in Cappella Papali obseruatur, quæ non habet secundas Vesperas coram Papa, sed tantùm primas, quia initium Festi reputantur esse.

4 Præter ea quæ dicta sunt de paritate Vesperarum cum Laudibus ca-

H pite